

2020-06-25
I2020/01828/TP

Infrastrukturdepartementet

Trafikverket

781 89 Borlänge

Uppdrag angående nya stambanor för höghastighetståg

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Trafikverket att i enlighet med vad som anges under rubriken Uppdraget redovisa uppdaterade och kompletterande uppgifter angående nya stambanor för höghastighetståg för sträckorna Stockholm–Göteborg och Stockholm–Malmö inom en total investeringsram på 205 miljarder kronor, i 2017 års prisnivå.

En delredovisning av uppdraget, där övergripande systemkonsekvenser redovisas, ska lämnas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 31 augusti 2020. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet (Infrastrukturdepartementet) senast den 28 februari 2021.

Uppdraget

Trafikverket ska redovisa uppdaterade kostnader och samlade effektbedömningar för olika relevanta och kostnadseffektiva alternativ för nya stambanor för höghastighetståg på sträckorna Stockholm–Göteborg och Stockholm–Malmö inom en total investeringsram på 205 miljarder kronor, i 2017 års prisnivå. En utgångspunkt är att alternativen ska ge korta restider som främjar en tydlig överflyttning av resor från flyg till tåg samt öka kapaciteten för person- och godståg i den totala järnvägsanläggningen. Analysen ska innehålla en bedömning av möjliga järnvägskorridorer-/linjesträckningar, alternativa hastighetsstandarder och tekniska utformningar för olika delar av banan, samt alternativ för lokalisering och utformning av stationslägen och bibanor. Hittills utfört planerings- och utredningsarbete ska vara en utgångspunkt, men också andra alternativ bör kartläggas och, om de är samhällsekonomiskt eller klimatmässigt mer effektiva, analyseras. Av redovisningen ska framgå hur olika alternativ kan

påverka kostnadsskattningarna gällande investering respektive drift och underhåll, samhällsekonomisk lönsamhet samt dess bidrag till att uppfylla de transportpolitiska målen.

Trafikverket ska redogöra för vilken effekt olika alternativ bedöms ha på långväga respektive kortväga resande och på godstransporter samt hur väl de nya stambanorna integreras med den befintliga järnvägsanläggningen. Möjlighet till trafikering för bl.a. långväga persontågstrafik, trafik med snabba regiontåg, pendeltågstrafik samt godstrafik ska beskrivas liksom en bedömning av möjligheten att bedriva kommersiellt lönsam trafik med höghastighetståg för de olika alternativen. Effekter på restider och möjligheten till överflyttning av resor från flyg till tåg ska beskrivas.

Av redovisningen ska, kopplat till de föreslagna alternativen, därutöver framgå:

- kostnader för drift och underhåll inklusive livscykelkostnadsanalys,
- påverkan på investeringskostnader av industriella metoder som t.ex. prefabricering,
- risker i kostnadsutveckling samt övriga projektrisker, samt hur dessa är hanterade i beräkningarna,
- klimatpåverkan under byggskede och driftstiden,
- konsekvenser på bostadsbyggandet och bostadsmarknaden, inklusive konsekvenser för planeringen i berörda kommuner och regioner,
- effekter för landskap, kulturmiljö och biologisk mångfald under byggskede och driftstiden,
- tidpunkt för tidigast möjliga byggstart respektive trafikstart, samt
- övriga konsekvenser.

Uppdraget gäller systemet för nya stambanor som helhet och resultaten ska presenteras dels för hela systemet, dels uppdelat på relevanta delsträckor. Alla kostnader ska redovisas i prisnivå 2017. Uppdragets alla analyser ska tillvarata hittills genomfört planering- och utredningssarbete. Uppdraget är inte en del av den fysiska planeringsprocessen och ersätter således inte det arbete som ska göras i enlighet med de formella planläggnings- och prövningsprocesser som regleras i lagen om byggande av järnväg.

Trafikverket ska vid genomförandet av uppdraget samråda med berörda kommuner och regioner.

För ett effektivt färdigställande av nya stambanor för höghastighetståg mellan Stockholm–Göteborg och Stockholm–Malmö ska arbetet med etapperna betraktas som ett sammanhållet projekt med en separat projektorganisation inom myndigheten.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har i beslut den 31 maj 2018 om fastställelse av nationell trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen för perioden 2018–2029 angett målet att nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas så att Stockholm och Göteborg respektive Malmö bättre knyts samman med moderna och hållbara kommunikationer med korta restider som främjar en tydlig överflyttning av resor från flyg till tåg. Av beslutet framgår att utbyggnaden ska utgå från var och en av de tre ändpunkterna. I den nationella planen för perioden 2018–2029 ingår sträckorna Järna–Linköping (Ostlänken), Lund–Hässleholm samt Göteborg–Borås.

Regeringen avser att säkerställa att utbyggnaden av nya stambanor sker på ett kostnadseffektivt sätt samt inom en kostnadsram på 205 miljarder kronor, i 2017 års prisnivå. I januariavtalet, den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, anges bl.a. att ”den beslutade nationella planen för infrastruktur 2018–2029 med investeringar i vägar och järnvägar i hela landet på 700 miljarder ska fullföljas. Nya stambanor för höghastighetståg ska färdigställas så att Stockholm, Göteborg, Malmö och regioner och städer längs med och i anslutning till banans sträckning bättre knyts samman med moderna och hållbara kommunikationer. Den breda finansieringsdiskussionen mellan sju riksdagspartier ska återupptas och utgöra utgångspunkten för det fortsatta arbetet med projektet. Det ska ske fortsatt utbyggnad av järnvägen i norra Sverige och planeringen för att bygga Norrbotniabanan i sin helhet ska intensifieras.”

Utbyggnaden av nya stambanor ska ske med en hållbar finansiering med en mycket hög grad av kostnadskontroll i projektet i en takt som ekonomin tillåter.

Trafikverket har nu hunnit längre i sin planering av nya stambanor för höghastighetståg jämfört med vid tidpunkten för tidigare redovisade kostnadsuppskattningar. Regeringen ser därför ett behov av en uppdaterad, samlad kostnadsbild och uppdaterade samlade effektbedömningar, inklusive

analyser av transportpolitisk måluppfyllelse etc., för hela systemet, med mera. Redovisningen syftar till att ge regeringen underlag för bland annat ställningstaganden kring fortsatt planeringsarbete och finansiering av utbyggnad av nya stambanor.

På regeringens vägnar

Tomas Eneroth

Helena Braun Thörn

Kopia till

Statstrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/SSK

Finansdepartementet/BA, SPN, KO och K

Miljödepartementet/ME

Näringsdepartementet/JL, SMF och RTL

Kulturdepartementet/KL

Infrastrukturdepartementet/US och TM